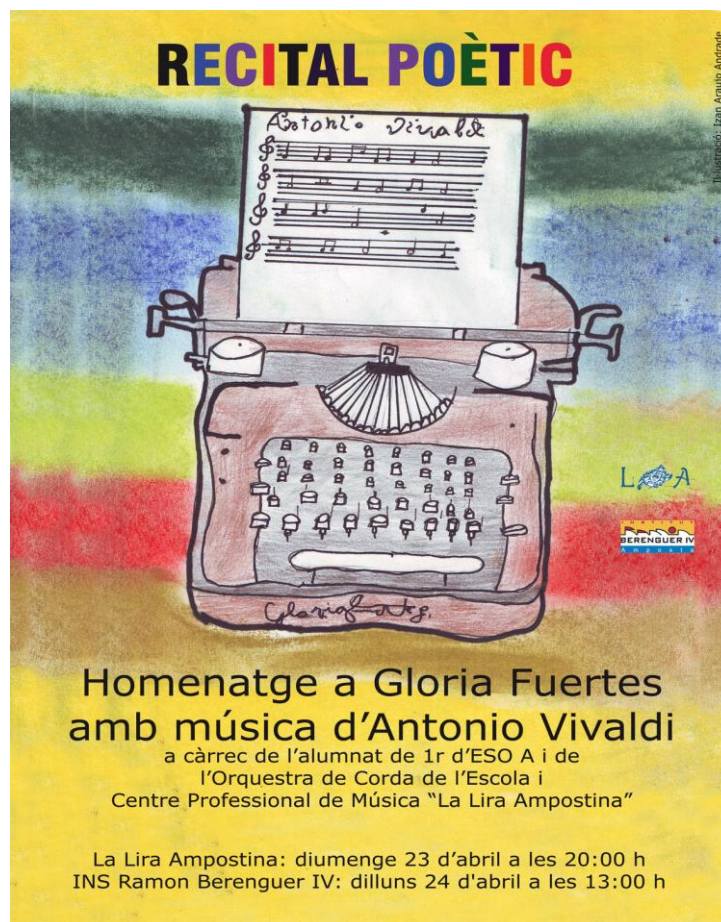

TITOL DE LA PRÀCTICA

Què tenen en comú? Projecte interdisciplinari de música i literatura

DADES DELS CENTRES

Nom del centre	Institut Ramon Berenguer IV
Adreça	C/ Músic Mestre Sunyer, 1-37
Codi Postal	43870
Localitat	Amposta
Telèfon	977 70 15 56
Adreça electrònica	e3000329@xtec.cat
Servei Territorial	Terres de l'Ebre

Nom del centre	Escola i Centre Professional de Música La Lira Ampostina
Adreça	Av. Santa Bàrbara, 35
Codi Postal	43870
Localitat	Amposta
Telèfon	977 70 10 04
Adreça electrònica	administracio@laliraampostina.com
Servei Territorial	Terres de l'Ebre

BREU RESUM DE LA PRÀCTICA

Realització d'un recital de poesia i música amb alumnat de l'ESO i l'Orquestra de Corda de l'Escola i Centre professional de música de la Lira Ampostina. Per una banda es tracta de potenciar el treball interdisciplinar i per projectes ja que l'elaboració del cartell anunciador del recital i la tria de textos que conformaran el gruix del recital és seleccionat per l'alumnat. Per l'altra es tracta d'oferir la possibilitat a l'alumnat de tots dos centres de poder treballar i gaudir tant de la música clàssica, com de la poesia tot fomentant les relacions humanes entre l'alumnat en una de les activitats que impliquen major projecció dels centres en la comunitat. Amb la realització d'aquesta activitat s'incrementa l'actitud d'escolta de tot allò que envolta l'execució unipersonal, per tal d'aconseguir desenvolupar els aspectes inherents a tota interpretació col·lectiva.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ

Etapa
ESO
Currículum

ÀREES /MATÈRIES/MÒDULS

Àmbit lingüístic: llengua i literatura castellana
 Àmbit artístic: visual i plàstica
 Orquestra i Banda (Ensenyaments Musicals)

CAPACITATS/COMPETÈNCIES

Àmbit lingüístic (ESO)

Dimensió Comprensió Lectora

Competència 1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'l.

Competència 2. Reconèixer els gèneres de text, l'estructura i el seu format, i interpretar-ne els trets lèxics i morfosintàctics per comprendre'l.

Competència 3. Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.

Dimensió Expressió escrita

Competència 4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa (receptor, intenció) i a partir de la generació d'idees i la seva organització.

Competència 5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística.

Competència 6. Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació i forma.

Dimensió Comunicació oral

Competència 7. Obtenir informació, interpretar i valorar textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics, incloent-hi els elements prosòdics i no verbals.

Competència 8. Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinent.

Dimensió Literària

Competència 10. Llegir obres i conèixer els autors i les autores i els períodes més significatius de la literatura catalana, la castellana i la universal.

Competència 11. Expressar, oralment o per escrit, opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant gèneres, i interpretant i valorant els recursos literaris dels textos.

Dimensió actitudinal i plurilingüe

Actitud 1. Adquirir l'hàbit de la lectura com un mitjà per accedir a la informació i al coneixement, i per al gaudi personal; i valorar l'escriptura com un mitjà per estructurar el pensament i comunicar-se amb els altres.

Actitud 2. Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta.

Actitud 3. Manifestar una actitud de respecte i valoració positiva de la diversitat lingüística de l'entorn pròxim i d'arreu.

Àmbit artístic (ESO)

Dimensió percepció i escolta

Competència 1. Utilitzar estratègicament els elements dels llenguatges visual, musical i corporal per analitzar les produccions artístiques.

Competència 2. Mostrar hàbits de percepció reflexiva i oberta de la realitat sonora i visual de l'entorn natural i cultural.

Dimensió expressió, interpretació i creació

Competència 4. Interpretar i representar amb formes bidimensionals i tridimensionals, estàtiques i en moviment.

Competència 5. Compondre amb elements dels llenguatges artístics utilitzant eines i tècniques pròpies de cada àmbit.

Competència 7. Desenvolupar projectes artístics disciplinaris o transdisciplinaris tant personals com col·lectius.

Dimensió Societat i Cultura

Competència 8. Valorar amb respecte i sentit crític les produccions artístiques en els seus contextos i funcions.

Competència 9. Gaudir de les experiències i creacions artístiques com a font d'enriquiment personal i social.

Competència 10. Fer ús del coneixement artístic i de les seves produccions com a mitjà de cohesió i d'acció prosocial.

Banda i Orquestra

De l'agrupació

1. Elaborar criteris personals i raonats sobre qüestions estètiques, a través del treball del director i de l'experiència del grup, que li permetin complir amb la seva responsabilitat com a intèrpret dintre del mateix.

2. Utilitzar una àmplia i variada gamma sonora, de manera que l'ajust de so es realitzi en funció dels altres instruments del conjunt, i de les necessitats interpretatives de l'obra.

3. Respectar les normes que exigeix tota actuació en grup: afinació prèvia, atenció contínua, concentració, i valoració de la participació en un treball col·lectiu.

4. Valorar la pràctica en grups amb director com un procés d'aprenentatge imprescindible per al futur exercici professional.

5. Dominar el propi instrument d'acord amb les exigències de cada obra.

6. Aplicar en tot moment l'audició polifònica per a escoltar simultàniament les diferents parts, al mateix temps que s'executa la pròpia, demostrant la sensibilitat auditiva necessària per a perfeccionar gradualment la qualitat sonora

Mètodes d'estudi

7. Adquirir i aplicar progressivament les eines i competències per al desenvolupament de la memòria.

8. Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista amb un nivell que permeti el muntatge fluït de les obres.

9. Aplicar els coneixements musicals per a la improvisació, si s'escau.

Creació i interpretació

10. Aprofundir en el coneixement dels diferents estils i dels recursos interpretatius de cadascun.

11. Interpretar obres representatives del repertori de l'agrupació d'acord amb el seu nivell instrumental i reaccionar amb precisió a les indicacions del director/a.

Escena

12. Adquirir familiaritat amb les diferents condicions acústiques de les sales de concerts.

13. Dominar els protocols de presentació davant del públic: entrada i sortida, salutació, execució, canvi d'obra, el bis.

14. Conèixer la reacció personal davant el contacte amb el públic, i saber tractar les tensions que se'n puguin derivar.

DESCRIPCIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

Curs acadèmic	Inici del projecte: 2016/ 2017 Durada del projecte: 2016/2020
Punt de partida	El departament de llengua i literatura castellana dins les seves programacions d'aula desenvolupa pràctiques de lectura en veu alta de poemes acompanyats de música però sempre en el context de l'aula. Per altra banda, l'Escola de Música manifesta el desig d'establir col·laboracions amb el seu institut de referència.
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Apropar el món estètic, literari i musical mitjançant l'estudi dels autors clàssics de la història de la msica i la literatura. - Comprendre les relacions artístiques de l'època moderna i les seves influències. - Llegir i gaudir amb la lectura dels textos poètics com a font de riquesa cultural i de formació del lector literari. - Treballar en equip i fomentar el treball cooperatiu i multidisciplinar mitjançant les eines TIC. - Cercar informació i treballar de manera dirigida el tractament d'aquesta informació. - Incrementar una actitud d'escolta entre l'alumnat. - Fomentar les relacions humanes entre l'alumnat de tots dos centres en el context de la preparació de pràctiques artístiques.
Desenvolupament de l'experiència	<p>Iniciem el projecte al segon trimestre. Es fa la presentació de l'activitat a la matèria de Llengua i Literatura Castellana, que és qui lidera el projecte. La mateixa setmana es comença a la matèria de Visual i Plàstica amb la cerca que portarà a l'elaboració del cartell que anuncia l'acte. La pregunta de cerca que es planteja a l'alumnat és: Què tenen en comú Gloria Fuertes i Antonio Vivaldi?</p> <p>Per tal de dissenyar el cartell, es fa amb l'alumnat un treball sobre la imatge de tots dos autors i sobre les seves signatures, es visionen documentals on Gloria Fuertes parla de la seva obra i recita textos, i es fa una reflexió sobre les relacions entre música i poesia. Paral·lelament, a les classes de castellà, l'alumnat va descobrint aspectes de la biografia de l'autora madrilenya, de la seva obra i va llegint els poemes per tal de seleccionar aquells que més els agraden tot treballant el gust lector i</p>

la formació del lector literari.

A l'assignatura de Llengua i Literatura Castellanes li pertoca el treball amb el corpus de textos que conformen el recital. Després de la presentació del projecte i de l'activació de coneixements previs s'acaba de visionar els documentals sobre l'autora. En un segon moment, l'alumnat comença amb la lectura de poemes tant en format digital com en format paper: es treballa amb llibres de la biblioteca de l'institut, de la biblioteca pública, i amb els textos que hi ha a la biblioteca virtual Miguel de Cervantes. Se'ls demana que triïn aquell poema que més els agradi. A partir d'aquesta tria, es fan grups de treball per tal d'escriure la presentació dels poemes i dels trets biogràfics més destacats de l'autora.

Seguint un criteri biogràfic i temàtic es confecciona el recull de textos que es reciten. Cada grup redacta el fragment que encapçala el poema i l'envia al correu electrònic del professor que és el que confecciona el llibret final. Els textos s'han d'enviar seguint unes normes -arial 12- per tal que la maquetació sigui més fàcil.

El centre disposa a 1r d'ESO d'una assignatura de disseny propi en la qual es treballa el gust per la lectura a la biblioteca. En aquesta hora és quan es treballa la lectura en veu alta dels textos. A la primera sessió, que es considera de tertúlia literària, cada alumne explica el que li ha cridat l'atenció del poema que ha seleccionat i el significat que li dóna. Aquesta primera fase ens serveix per treballar el gust lector i aspectes de comprensió lectora de textos literaris. En una segona lectura, s'incideix més en aspectes de lectura dramatitzada. Per finalitzar aquestes sessions i abans de l'assaig amb l'orquestra, es treballen aspectes de postura corporal -esquena, posició dels braços, mirada al públic- d'entrada i sortida de l'escenari, i de memoritzar l'ordre d'intervenció dels lectors. Cada lector té una còpia impresa del text que llegeix i que es pot endur a casa per tal de treballar-lo i una còpia del recull de textos que es queda a la biblioteca del centre. El dia de l'actuació sols hi ha un

	<p>recull col·locat al faristol de l'escenari.</p> <p>L'assaig amb l'Orquestra de Corda es fa fora d'horari lectiu a les instal·lacions de la Societat Musical, coincidint amb l'horari d'assaig de l'Orquestra: divendres per la tarda. Cal autorització per part de les famílies.</p> <p>El dia de l'estrena es convoca l'alumnat de l'ESO una hora abans per tal de fer l'assaig general abans de l'actuació definitiva oberta a tot el públic de la ciutat. L'endemà, es repeteix la sessió al saló d'actes de l'institut per a l'alumnat del centre.</p>
Temporització	<p>2n trimestre (+/- 14 sessions)</p> <p>Visual i Plàstica: elaboració del cartell: 3 sessions.</p> <p>Llengua i Literatura Castellana : visionat dels vídeos: 2 sessions corpus: 2 sessions assaig de lectura: 2 sessions a la biblioteca assaig amb l'orquestra: 2 sessions representació: 2 sessions</p>
Recursos humans i materials	<ul style="list-style-type: none"> - Orquestra de Corda - Alumnat que recita els textos - Aula ordinària - Biblioteca - Aules del conservatori
Valoració i conclusions	<p>La valoració per part de l'alumnat, una volta finalitzat el projecte, fa incidència en allò que aporta el fet de poder comptar amb una orquestra per enriquir el recitat dels textos poètics. Són poques les oportunitats que té l'alumnat de l'ESO d'estar en contacte amb interpretacions musicals realitzades per companys de la mateixa edat que estudien en centres diferents de la ciutat.</p> <p>Pel que fa a la valoració per part del professorat, veiem aquesta activitat com una oportunitat d'establir vincles entre l'alumnat del centre i altres entitats de la ciutat. Per altra banda, és una manera real de treballar la competència social i ciutadana i de dominar els protocols de presentació davant del públic.</p>
Documentació complementària	<p>- Webs:</p> <p>http://www.cervantesvirtual.com/portales/gloria_fuertes/</p> <p>http://www.rtve.es/alacarta/videos/la-mitad-invisible/mitad-invisible-autobiografia-gloria-fuertes/1563603/</p>

- Bibliografía:

Fuertes, G. Garra de la guerra. Valencia, Mediavaca, 2002.

Fuertes, G. Geografía humana y otros poemas. Madrid, Nórdica libros, 2017.

Fuertes, G. Textos de Gloria Fuertes publicados por Susaeta.

De Cascante, J. El libro de Gloria Fuertes. Barcelona, Blackie Books, 2017.

Variacions sobre la Follia d'Antonio Vivaldi